Hukuk Bölümü 2013/1765 E. , 2013/1976 K.

- **DAVACININ TCK'NUN 491/5 MADDESINDEN HÜKÜM GIYMESI NEDENIYLE, 2918 SAYILI KARAYOLLARI TRAFIK KANUNU GEREĞINCE SÜRÜCÜ BELGESININ DAIMI OLARAK IPTAL EDILMESINE ILIŞKIN IŞLEMININ (TUTANAĞIN) IPTALI VE EL KONULAN SÜRÜCÜ BELGESININ IADESI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN, IDARENIN, GÖREV ALANINA ILIŞKIN DÜZENLEME YETKISI KAPSAMINDA İDARİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESININ GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14

"İçtihat Metni"

Davacı : H.D.

Davalı(Adli Yargıda): Salihli Cumhuriyet Başsavcılığı (Adli Yargıda Kararına itiraz edilen)

Davalı(İdari Yargıda): Salihli Kaymakamlığı (İlçe Em.Md.lüğü Trafik Tescil Den.Büro Amirliği)

O L A Y : Davacı Salihli Sulh Ceza Mahkemesi'ne hitaben yazdığı 25.04.2012 günlü dilekçesinde özetle; kendisinin 1989 tarihinde sürücü belgesi aldığını, 24.04.2012 günü Yılmaz Kasabası'nda trafik ekiplerince durdurulduğunu ve trafik ekiplerinin yaptıkları kontrol neticesinde ehliyetin iptal olduğunu, bu nedenle el koyduklarını belirttiklerini, yapılan işlemin hukuka aykırı olduğunu belirterek; davalı İdarece, 24.04.2012 tarihinde, E sınıfı sürücü belgesi daimi olarak iptal edilen ve el konulan müvekkiline ait sürücü belgesinin kendisine iadesi istemi ile adli yargı yerinde dava açmıştır.

Salihli 2.Sulh Ceza Mahkemesi: 16.05.2012 gün ve Değ.İş No:2012/416 sayılı kararı ile, 5326 sayılı Kanun'un 27/8. Maddesi gereğince sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin idari yaptırım kararına karşı yapılan itirazı inceleme görevinin idari yargıya ait olduğunu belirterek; Mahkemelerinin görevsizliğine, başvurunun 5326 Sayılı Yasanın 28/1-b maddesi gereğince reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı tarafından itiraz edilmiş ve Salihli Asliye Ceza Mahkemesi 26.06.2012 gün ve 2012/176 Değişik İş numaralı kararı ile itirazı reddetmiş ve karar bu şekilde kesinleşmiştir.

Davacı bu kez, 24.04.2012 tarih ve 418620 sayılı trafik suç tutanağının iptali ile ehliyetinin kendisine iadesi için 16.07.2012 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

Manisa 2. İdare Mahkemesi: 28.12.2012 gün ve 2012/15 Esas,2012/206 Karar sayılı kararı ile, davacının 24.04.2012 gün ve 418620 numaralı tutanağı iptaline yönelik istemini; bahsi geçen tutanağın Cumhuriyet Savcılığı'nca tesis edilecek işleme esas hazırlayıcı nitelikte bir işlem olduğu, bu nedenle idari yargıya konu olabilecek kesin ve yürütülmesi gerekli bir işlem olmadığı gerekçesi ile reddetmiş, davacının ehliyetinin geri verilmesine ilişkin talebini ise; 2918 sayılı Kanun'un 112. Maddesi gereğince sürücü belgesine daimi olarak el konulmasına ilişkin işlemin denetiminin Trafik Mahkemeleri'nce ya da bu mahkemelerin bulunmadığı yerlerde; Sulh Ceza Mahkemelerince yapılması gerektiğini belirterek; mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU, Mehmet AKBULUT 'un katılımlarıyla yapılan 30.12.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Birgül YİĞİT'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının TCK'nun 491/5 maddesinden hüküm giymesi nedeniyle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 41-e maddesine istinaden Sürücü Belgesinin daimi olarak iptal edilmesine ilişkin işleminin(tutanağın) iptali ve el konulan sürücü belgesinin iadesi istemiyle açılmıştır.

13.10.1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir" denilmiş; Kanunun Beşinci kısmında Sürücü Belgeleri ve Sürücüler başlığı altındaki 36. maddede, motorlu araçların, sürücü belgesi sahibi olmayan kişiler tarafından karayollarında sürülmesi ve sürülmesine izin verilmesinin yasak olduğu, 38. ve 39. maddelerde sürücü belgesi sınıfları ve belgelere ait esasların belirlendiği, İçişleri Bakanlığınca, trafik güvenliği nedeniyle gerekli görüldüğünde değiştirilmesinin zorunlu olduğu, zorunluluğa uymayan sürücülerin araç kullanmaktan men edileceği, bunun usul ve esaslarının Bakanlıkça çıkarılacak Yönetmelikte belirleneceği öngörülmüştür.

Diğer taraftan Yasa'nın, işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan "Sürücü Adaylarında Aranacak Şartlar" başlıklı 41. maddesinde; " Sürücü belgesi alacaklarda aşağıdaki şartlar aranır.

(...)

e) (Değişik bent: 17/10/1996 - 4199/18 md.) hükümlü olmama şartları:

Türk Ceza Kanununun 403, 404 üncü maddeleri ile 572/2-3 maddelerinden ikiden fazla ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun 28 ve 29 uncu maddeleri, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin 3 üncü ve takip eden fıkralarındaki suçlardan hüküm giymemiş olmaları,

(...)

Zorunludur." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Yasanın 42. maddesinde sınavlar ve belgelerin verilme esasları; 45.maddesinde, sağlık şartlarında sonradan meydana gelen değişiklikler ile sahte olan, hile ile alınan veya şartlarına uygun olmadan verilen sürücü belgelerinin geri alınacağı belirtilmiş; anılan 45.madde; "Sürücülerin sağlık şartlarında sonradan meydana gelen değişiklikler Madde 45 – (Değişik: 12/7/2013-6495/19 md.)Sürücü belgesi sahibi kişide sağlığı bakımından sürücülüğe engel aşikar bir değişikliğin görülmesi ve tespiti hâlinde, trafik görevlilerince sürücü belgesi geri alınarak, kişinin sağlık kuruluşlarında muayenesi istenir. Sağlık şartları bakımından sürücülüğe engel bir hâlinin olmadığı veya mevcut olan bu hâlin daha sonra ortadan kalktığı sağlık raporuyla tespit edildiği takdirde, sürücü belgesi kişiye iade edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir." şeklinde değiştirilmiştir.

Yasanın Adli kovuşturma ve Cezaların Uygulaması başlıklı Dokuzuncu Kısımda düzenlenen 112. maddenin ilk paragrafında da; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki hafif para cezasını veya bu kanundaki hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılacağı hükmüne yer verilmiş iken, bu madde; "Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki

Madde 112 – (Değişik: 12/7/2013-6495/20 md.)

Bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği hâller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.

Bu Kanunun 51 inci maddesinin ihlali ve 118 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı "100 ceza puanını doldurmak" eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınmasına yine bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler yetkilidir.

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinleşmiş mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine işlenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir.

Bu Kanuna göre görülen davalar, diğer kanunlara göre görülen davalarla birleştirilemez.

Askeri araçları süren kişiler ile asker kişilerin bu Kanunda yazılı suçlarla ilgili davalarına da bu mahkemelerde bakılır.

Askeri görev ve hizmetlerin yürütülmesi sırasında askeri araç sürücülerinin asker kişilere karşı işledikleri trafik kazalarıyla ilgili suçlarda 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu hükümleri saklıdır." şeklinde değiştirilmiştir.

Öte yandan, "İşlenen Suçlar Nedeniyle Sürücü Belgelerinin Geri Alınması ve Yerine Getirilmesi" başlığını taşıyan 119. Maddede; "(Değişik fıkra: 17.10.1996 - 4199/38 md.) Sürücü belgeleri, belge alındıktan sonra bu Kanunun 41 inci maddesinin (e) bendinde yazılı suçlardan biri ile mahkumiyet halinde süresiz geri alınır.

Diğer cürümlerden mahkumiyeti halinde, mahkemece ceza süresini geçmemek üzere geçici olarak sürücü belgelerinin geri alınmasına da karar verilebilir.

Geçici olarak sürücü belgesinin geri alınması hürriyeti bağlayıcı ceza hükümlerinin infazından sonra yerine getirilir." denilmiş iken, bu madde de; "İşlenen suçlar nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınması ve yerine getirilmesi:

Madde 119 – (Mülga birinci fıkra: 12/7/2013-6495/24 md.)

Diğer cürümlerden mahkümiyeti halinde, mahkemece ceza süresini geçmemek üzere geçici olarak sürücü belgelerinin geri alınmasına da karar verilebilir.

Geçici olarak sürücü belgesinin geri alınması hürriyeti bağlayıcı ceza hükümlerinin infazından sonra yerine getirilir." şeklinde değiştirilmiştir.

Aynı Yasa'nın Geçici Maddesinin birinci fıkrasında ise; "(Ek: 12/7/2013-6495/23 md.) Sürücü belgesi sınıfları, sürücü belgelerine ait esaslar ve sürücü adaylarında aranacak şartlar yönetmelikte belirleninceye kadar bu Kanunun 38, 39 ve 41 inci maddelerinin değişiklikten önceki halleri uygulanır." hükmüne yer verilmiştir.

Bu düzenlemelere göre; sürücü belgesi alma koşullarından olan, 41.maddedeki suçlardan mahkumiyet halinde, idarece ilgiliye sürücü belgesi verilmeyeceği; 45. madde uyarınca, koşullara uyulmadan verildiği tespit edilen belgenin idarece geri alınacağı; 112. maddede, işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan halinde belirtilen "sulh ceza mahkemesi"nin yetkili kılındığı davaların, Yasada öngörülen ve ehliyetin süresiz geri alınmasını gerektiren ceza davalarına ilişkin bulunduğu; 119. maddede ehliyetin süresiz geri alınmasının, 41. maddenin (e) bendinde belirtilen ve Türk Ceza Kanununda yer alan suçlardan mahkumiyet halinde söz konusu olduğu; cürümlerden mahkumiyet halinde ise, mahkemece ceza süresini geçmemek üzere sürücü belgesinin geçici olarak geri alınmasına karar verilebileceği açıktır.

İncelenen olayda, sürücü belgesi sahibi olmayan davacının,1989 tarihinde kendisine sürücü belgesi verilmesi istemi ile müracaat ettiği, müracaatı uygun görülerek kendisine 09.11.1989 tarihinde E sınıfı 52717 numaralı sürücü belgesinin verildiği, 24.04.2012 günü Salihli Trafik Denetleme Ekiplerince trafikte seyir halinde iken durdurulan davacının, ehliyet sorgulaması sırasında, davacı hakkında 1982 yılında Diyarbakır Sulh Ceza Mahkemesi'nin 1982/478 Karar sayılı kararı ile "sürücü olamaz" kararının verildiğinin tespit edilmesi üzerine 24.04.2012 gün ve 418620 sayılı tutanakla ehliyetine el konulduğu, davalı Salihli Kaymakamlığı'nın 28.08.2012 gün ve 2569-12 sayılı yazı cevabında da belirtildiği üzere söz konusu mahkeme kararına rağmen davacıya sürücü belgesinin sehven verildiği, davacının söz konusu işlemin iptali istemiyle de bakılan davanın açtığı anlaşılmıştır.

Bu durumda; idarenin, görev alanına ilişkin düzenleme yetkisi kapsamında olmak üzere tesis ettiği işlem, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilen idari işlem niteliğini taşıdığından, bu işlemin iptali istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde sayılan "İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları" kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle Manisa 2.İdare Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Manisa 2.İdare Mahkemesi'nin 28.12.2012 gün ve E:2012/15, K:2012/206 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 30.12.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.